

Szerkesztőségi iroda:
Fűtőca 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtatnak Gyulán, a kiadóhivatalban, Nagy Ferenc könyvkereskedésében; **Pesten** Neumann A. és társa hirdetés-irodájában, (kigyőzteza, 6. sz.)

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKE

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Meeting, megye s még valami.

(Folytatás.)

Közbevetőleg legyen mondva, részemről, a ki egyébiránt az ellenzék elveit, aspiratioit általában osztom, ezen eljárási modort nem helyeslehetem, nem azt sem, hogy minden újabb törvényjavaslat vitatásánál, a már meghozott törvényeket mint megannyi gravament felemléjük, recriminálunk, a vitát elmérgesítjük. Nem helyeslehetem a fentebbi eljárást, mert még nem voltunk parlamentarikusak, s már kimondatott: hogy „non obstante protestatione cleri”, tehát a protestatio hasztalan; az épen meghozott törvénynek rögtön, nyiltan hadat üzeni nem tartom alkotmányos eljárásnak; bölcsnek sem, mert a törvényhozás körül mindenek felett szenvedélyességtől ment higgadság kívántatik; mert e szerint nincs megoldott kérdés, minden függőben marad, a mi a helyzetet megszilárdulni nem engedi; csökkenti a törvénytiszteletet, pedig alkotmányos országban a törvénynek kellene uralkodni, már pedig kétséges annak az uralma, a mi a nemzet köztiszteletét nem bírja, (vagy tán nem is bizonyos törvények, hanem a törv. formák volnának tisztelendőek, melyek közt minden törvény megdönthető?) a kisebbségnek jogilag se lehet ily eljárása correct, mert nem ő van a meghozott törvény megváltoztatására hivatva, ez a jövő törvényhozás köréhez tartozik, de még a többségé sem, ha csak önmagával ellenkezőbe jönni, magát lejárni nem akarja; nincs állandó a nap alatt, a törvény se lehet az, de ez nem annyit jelent, hogy a törvényhozás ugyan-

azon tényezői, melyek a törvényt meghozták, azt meg is változtassák, fel kell tenni, hogy a pro és contra felhozott adatok és okok mind számba vétettek, tehát arra, hogy a törvény megváltoztattassék új datumok, új viszonyok, a törvénynek bebizonyult hiányai, mindenekfelett pedig bizonyos idő eltelté és új képviselőt kívánatlik. Ne protestáljunk tehát, ne üzenjünk azonnal harcot, rendszerint nem árt valamely államban egyes hiányos törvénynek bizonyos időn át uralkodása annyit, mint a mennyit árt a rohamosság, a türelmetlenség, a pártok kölcsönös engesztelensége.

Ezt közbevetőleg. Térjünk a témához. Tehát van nálunk valami, a mi a francia állapotokhoz hasonlít, a mi ott Napoleon abszolutizmusának adott ürügyet, ahhoz az alkalmat.

Legközelebb in specie a megyerendezési törvénynek üzentetett háboru, s mi fog történni? A vesztes párt egyes korifeusai megyéikbe mennek s megfújják a riadót. Nem úgy fog-e ezuttal a megye feltűnni, mint egy második harsor, mint az ellenzék tartaléka, a többség, a kormány, maga a törvény ellenében; nem-e mintegy megújítatik azon harc, mely az ország házában törvényes formák közt befejeztetett, nem-e a megvert sereg guerillaharca lesz ez, a girondok erőködése...?

Igy párteszközül használtatván fel a megye, szerintem vele való visszaéléskepen a mi a dolognak egészen más karaktert ad, mint ha a megye önállólag, időszerűen, nem tüntetve cselekszik s ha elgondolom, hogy ez előadandó esetekben ismételtetik, ismételtetik minden fen-

álló többség és kormány ellenében, a pártok változása szerint mindig lesznek és pedig az az irányadó körökben, a kik ezen visszasság alkalmából magának a rendszernek hibás voltát fogják vitatni — a most hozott törvény, nem az utolsó szó, vagy-vagy, a mint közelebb mondtam — s ez az a mitől *egyiktől* én a megyei instutiot félttem.

A másik a mitől tartok: a *megyék apathija*. Azt mondják, ha nem lesz politikai vitatkozás a megyéken, maguktól elalszanak. Ily vita elől az utélzárva nincs, de politikai vitatkozás alatt mi *ellenzéki agitatio* értünk, s ha a megyerendszernek egyéb becsét nem ismerjük vagy legalább ezt legfőbb érdemének tartjuk, ha azt: hogy a megye a közigazgatási centralisatio gátja, a megyebeli községek compressio vezetője, egy-egy vidék irányadója, tekintélye, saját érdekeinek autonóm intézője stb. nem tartjuk a politikai vitatkozás joga mellett szintén becses, sőt hecsebb attributumának; ha valóban csak agitatio-nalis bors és paprika tartja fenn a megye iránti érdekeltséget ezeknek hijával, mert a berzenkedések valószínűleg gyérülni fognak — a megyék el fognak aludni, attól tartok — de nem, ezt csak rossz szeszély sugja nekem, lehetetlen, hogy ezt a szegénységi bizonyítványt egy nemzet magáról kiadja; ez esetben a községi élet fejlődésében se biznám, hisz ott még kevesebb politika lesz, éretlen berzenkedéssel se fogjuk az ügyet compromittálni, s ha ez itt-ott meg-esik, lesz a törvényhozásban annyi józanság, hogy az e miatt vézskiáltások helyes itéleté-meg nem zavarják s nem büntetik egyes me-

TÁRCA.

A bársony mellény.

(Tulajdonosa elbeszélése után.)

Irta: Sipos Sándor.

I.

Rég volt oly nagy örömem, mint akkor, midőn eszeveszett kártyázás után haza térve, egy régi, nagyon régi bársony mellényemben 100 forintot találtam.

Ez nagy szó volt! Mindenemből kifosztva, elcsüggedve jöttem lakásomra; — nem tudtam mit tevő legyek! Kőlesőn kérni?... hja, hisz engem mindenki úgy ismer mint roppant könnyelmű embert, kinek ha van pár száz forintja, nem az adósságait igyekszik törleszteni, hanem újra hozzá kezd a vigélethez míg pénzében tart, — tehát kőlesőn nem kaphattam. — Zálogba adni ingóságaimat?... de ugyan mit? Semmi sem volt a rajtam levő, az igaz hogy világfhoz méltó finom öltözetem kívül, — — no meg a fehér neműek, — de egy uri ember inkább főbe lövi magát, mintsem piszkos inget vegyen fel.

Ily állapotban valék, midőn a 100 forintot találtam az én régi, jó, derék bársony mellényemben.

Örömem határtalan volt, — igazán szívemre szorítottam azt a divatból kiment jószágot, sőt ha keze lett volna, talán csupa hálából a lelkét is kirázom belőle.

Hogy is került az a 100 forint belé? — — eh, hát bizonyosan midőn valamikor sok pénzem volt — véletlenül benne feledtem — — — na, csakhogy itt van! Ebből az összegből holnap mindenek előtt kifizetem apróbb kontóimat, az az 95 forintot, — (mert megjegy-

zendő, mi lumpok a kis adósságokat lelkiismeretesen megadjuk, a nagyobbakat — p. o. 100—200—1000 ftosokat csak elismerjük, — hisz azokat különben is könnyű lequittelni.) No, tehát — még maradni fog 5 forintom, ez elég lesz egy napra enni inni, — hogy holnapután mi lesz belőlem — — ki tudná azt megmondani?!

Másnap este — szokásomon kívül — ismét haza jöttem, az ok, mely szokásomat megváltoztató — a pénz hiány vala. A talált 100 forint el ment, fucs, vége. Na, jó éjszakát Adolf, aludjál jól, álmodjál szépeket — — így szólék magamhoz, és eloltottam a gyertyát.

Egy darabig csak hánykolódtam az ágyban, nem bírtam elaludni, — már attól félttem, hogy úgy járok, mint egy bizonyos ifju, ki az alvás pillanatát akarván ön magán kilesni — nem birt soha aludni s e miatt megőrült. Azonban én szerencsésebb csillag alatt születtem, mert nem sokára Morpheus bátya betakart ócska köpenyével és elaludtam.

Egyszerre csak feljédtem álomból. De hogy is ne? Azt álmodtam, hogy az én régi bársony mellényem hozám közelit, és megálva fejemenél, roppant busan néz reám s szomoruan csóválja fejét, majd meg oldalára mutat, — — — oda nézek — s egy hosszú véres vágást látok rajta, — ez még nem elég, hanem hirtelen torkon ragadta magamagát, előttem nagy zajjal lezuhan a parquet-re.

Ijedtségtől dobogó szívvel nyitottam fel szemeimet; sötét volt gyertyát gyújtottam, — mert megvallom őszintén — félttem, s elhatározám magamat valami regényfélével reggelig ébren tartani.

Amint a gyertyát meggyújtottam s szobámban könyv után szét tekinték, ágyam fejénél — nos, ez mégis csak különös — ott látom a földön az én bársony mellényemet.

Önkénytelenül az éjjeli szekrényen heverő pisztoly után kaptam. Azt hívém valami tolvaj volt szobámban, — majd elkacagtam magam. Ugyan mi az ördögöt vihetne el innen a legügyesebb tolvaj is!

Értem már mellényem jelenlétét is ágyam mellett! hiszen tegnap nagy örömben párnám alá tettem, — a takarító asszony bizonyosan azt hívé, hogy annak ezentul ott kell lenni és otthagyni; én pedig a nagy hánykolódás közben lelöktem a földre.

Szegény jó mellényem, így háláltam meg neked a 100 forintot! no, jer fel hozzám, hálj velem ezentul, és ne légy kísértő lélek, — jer, így — keblemre — — — hah, mi ez? — — valami keményet éreztem mellemhez nyomulni — — megtapogatom — — ez pénz, pénz, még pedig arany — — ah ah, 10, 15, 20, 30, egész negyven aranyig szedegtettem belőle egyenként. Lázás örömmel néztem meg őket: mind valódi császári arany volt.

Hogy került ez ide? — — Én nem hagytam benne, mert tegnap igen jól kimotoztam — — — ah, meglehet hogy a takarító, egy igen becsületes vén asszony találta más ruhámban, s hogy örömteljes meglepetést okozon nekem, — ebbe a mellénybe tette. — — —

Másnap reggel kérdeztem tőle. De ő mit sem tudott az aranyakról.

Tehát ki tette a negyven aranyat a bársony mellénybe? — Gondolkoztam rajta egész nap, de nem tudtam a dolog nyitjára akadni; pedig nem csékélységet adott az aki adta, hanem egy életet — — igen, — mert elhatározám főbe löni magam. Most minden vágyam oda összpontosult: megtalálni a rejtélyes jötevőt. Addig legalább nem akartam meghalni — míg a jóakaratot megnem köszönöm. Hogy e célokat elérhessem, leghelyesebbnek

gyéken az országot; hiszem végre s remélem: hogy a 3 százados visszaélékszülte resensus, az új, jobb helyzet folytán megenyhül s a dolgok megítélésénél kiindulásul nem a régi sérelmek túlhaladt álláspontja, hanem jobbra változott viszonyaink lesznek irányadók, melyek nem csak hogy a szabadság belterjes fejlesztését, a minden irányban való korszerű haladást nem gátolják, sőt a nemzet minden jogos és valósítható aspiratioit is végdiadalra vezérelendik:

Gutta cavat lapidem non vi (vehementia), sed saepe cadendo.... (R.)

— A hadiszerecsene istennője — úgy látszik — végleg elpártolt a franciák fegyverétől. A legutóbbi napok hírei is egyre a poroszok feltartóztatlan előnyomulását jelezték, s a mennyi nagyot állítottak azelőtt a franciák hatalmáról és fegyvereiről, annyi szomorú irak most róluk. A francia trónörökös már napok előtt Londonba szökteték s újabb hírek szerint a császárné is meneküléskor van. Mindez ott, hol a franciákkal rokonszenveznek, nagy levertséget szült. — Metzről mult vasárnap ismét ütközetre került a dolog, melynek kimeneteléről azonban a legkalandosabb hírek szárnyaltak s még ma sinez biztos értesülés. Egyik távirat a poroszok vereségét s 40,000 főre menő veszteségét jelzé, míg másik távirat a franciák veszteségéről beszél. Ez utóbbiak a Mosel-vonalat már földadták s a poroszok Nancy-t is megszállották. Mondják, hogy Chalons-nál (az egykori catalauni mező, hol Attila harcolt Aetiussal) fog a döntő csata vívattatni. — Páris egy két külvárosában már föl is lázadt a nép s csak nagy bajjal tudják ismét lecsendesíteni. Egy másik párisi hír szerint, több francia városban már a köztársaságot is kikiáltották. Mindezek után Napoleon császár bukását nagyon valószínűnek tartják. A császár egészségi állapota is nagyon aggasztó; orvosok állítása szerint májbjaja oly mérvű, hogy élte napjai megszámolják. Egyébíránt a hadsereg fővezérségéről már lemondott s helyére Bazaine lépett. A császárnak a franciák nem tudják megbocsátani, hogy oly készületlenül kezdett háborút a németekkel. — E rövid áttekintésünk befejezésétül egy fővárosi lap két sürgönyét is felemlítjük. Ezek egyike szerint a franciák belátják, hogy ügyük vesze van s a zavar náluk leirhatlan. (Valjon kinek vallották ezt be a franciák?) A másik távirat még az előbbinél is különösebb s közvetve bennünket is érdekel; ez így hangzik: Egy cseh-lapot Drezdából arról értesítenek, hogy Poroszország a szász koronahercegnek ajánlotta fel a cseh-koronát, a mivel állítólag a szászok is s a csehek is meg volnának elégedve.

Pesti levelek.*)

III.

Augustus 9. 1870.

A mult hét Pesten a hurcolkodás hete volt. Ha az évszakokat vesszük: lakást leginkább tavasszal s úgy nyá-

*) Mult heti lapunk bezárta után, tehát elkésve vettük. Szerk.

ron változtat a pesti; ősszel és télen ritkábban az időjárás miatt. S az utóbbi években hurcolkodás idején ugyancsak megindult Pest, ha máskor mozgalmaz, ilyenkor „mintha lába kelne valamennyi rögnék.“ Tráger, hordár, csirke-lopó, utca-gyerek bőven bekeresnek. Az óriási butorszállító kocsi tompa dubörgéssel gördülnek végig a kövezeten. Mikor először láttam ilyen kocsi, rögtön eszembe jutott, hogy ha Reisz-Greitz és San-Marino államok valamikor háboruba keverednének, — ahoz nem elég nagyok, hogy ők maguk kezdenek egymás ellen harcot, — hadseregeik számára kibérelhetnének efféle butorszállító kocsi, melyben fedve napuság ellen, óva esőtől, takartan a szél ellenében, a természeti elemek sok csatában döntő befolyásának ne lennének kitéve; Waterloo-juk nem lehetne, mert zápor nem érné harcteriket, Lipcsét nem szenvednék, mert napalkonyatkor gyertyavilág mellett folytathatnák a „nemes küzdelmet.“ Tán furcsa lenne? —

Hanem ugyan eltértem tárgyamtól, mint némely országgyűlési képviselő, pedig hát épen nem vagyok az, még csak községi képviselő se lehetnék: nem fizetek annyi adót, hogy virilis szám volna.

De hát a népesség szaporodásával és az építkezések gyarapodásával tart arányos lépést a hurcolkodás is. Pest pedig népesedik s még jobban építkezik. Sokszor gondolkodóba esem a felett, hogy mért nem vagyok kömüves vagy szattler vagy legalább szoba-pictor, — most fizetnek ezek munkájáért becsületesen. Sőt mennek annyira az építkezésben, hogy a sok pesti téglagyár nem győzi a téglát gyártani s vidékről hozza, ki építeni akar. Fájuk van elég. A pesti épület-fágyarak megfelelnek a szükségletnek. A legnagyobb ezek közül: a Gregersen-féle a napokban égett hamuvá. Én nem tudom, hogyan van; de ha itt valami érdekesebb tüzlátvány szemlélhető, melyet nem készítenek bár elő, nekem ott kell lennem s látnom kell azt. Holott eddigelé még csak hajlomot sem éreztem magamban a pyromaniához. Volt láng, volt füst, gőz, por, parázs, izzó zsaratnak, pattogás, reccsés, segélykiáltás, biztatás, jajszó, lárna a borzasztóságig egymás felett, egymás mellett és egymás után. A Duna partján történt közvetlenül. A habok a tüzfény visszaverődése folytán valóságos lángtengernek tünnek föl. A mérhetlen építés-fa-készlet, a gyáregület, ölynyi deszka-, gerenda-, és lécz-rakások hamuvá lettek. Soha ilyen tüzet.

S hogy a takészlet nagy része mentve lön: egyedül a tüzlőknek köszönhető. Ott volt valamennyi: rendes és önkéntes egyenruhában, élükön gr. Széchenyi Ödönnel, ki gerendaszál esése által sebet is kapott. És kiűn volt Pest munkás népének legalább egy ötödresze. Ropant tömeg koszoruban ölelve körül az égő tért. Az arcok rémes világitásban. Hanem a mily fenséges látványt nyújtott a lobogó tűz a szemeknek, oly rémséges hangzavar tömpítá a fülérzékét. Az ordítás, lárna, zaj, kiáltozás, pattogás, dubörgés, lobogás, zugás és ezerféle egyéb hang által előidézett dis-harmonia beillett volna valóságos pokoli zsvajnak.

Ha rá gondolok: egyik fülem még folyton zug bele. S nem is hagy föl tudom, míg az egyensúly helyre nem lesz hozva.

Ez legkönnyebben megeshetik a 20-ki dalárünnepélykor. Bensőmnek is jól fog esnie kevés őszhang. S biztatom magam, hogy „exempla trahunt.“

Készülnek is a dalárünnepélyre erősen. A városliget szélén eső egy helyén körülkerítve s kipadozva a tér. 65 öl hosszú, 15 öl széles helyiség, hol a padok vannak. Legalább lábmérés után s jókat tudok lépni.

A kivonulás az ünnepélyre tömegesen fog megtörténni. A redouttól a deák- és király-utcán át ki a ligetbe. Két oldalt sorfalat budapesti torna- és tüzlők-egyletek képeznek.

Azt hiszem, hogy a dalárünnepély, meg István napja egy időre esik, szép számu közönség rándul föl Pestre s szép keresetre van kilátásuk a vendéglősöknek, kormárosoknak és — zsebtolvajoknak, ha csak — mint koronázáskor tette — be nem fogatja őket néhány napra Thaisz kapitány. Értem az utóbbiakat. Az előbbieket közül némelyeknek detto szinte nem ártana.

Hanem elég lesz mára. Az éjfélt közel. Meg erősen háborgat néhány macska — valószínűleg utriusque generis — buzgó nyávogása. A tető szomszédságában lakom, a legutolsó emeleten, s azért az efféle nem ritkán esik meg rajtam. De ma különösen igyekeznek. Majdnem lelkesnek mondható, a mint egyik egy szuszra húzza ki a chramaticus scálát, míg a másik tercekben csinálja; a többi egyenkint ki nem vehető. Nyilván sejtettek valamit az utcai placátokból, hogy annyira próbálják hangjukat. Akár valamely dalegylet törné magát a babér után.

Es szabadíts meg engem a — hamis hangoktól! De most már igazán jó éjszakát.

IV.

Aug. 16-án.

A „Békes“ utolsó számából látom, hogy utolszor föl-adott pesti levelem — valószínűleg a postán — elkészt, tehát jelen soraimmal egyszerre fog előkerülni.

Még hát azzal kapcsolatosan adhatok egyet-mást.

Igen bizony, — már most meg még olyanabb Pest, ha az előbbi héten a hurcolkodás miatt megindult és tömeges volt. A vidék jön Pestre. A mult hét végén kezdődött e vándorlás s tart e hét végéig.

Énekelni tudó emberek nagy tömege. Most jöttek a tanítók, a kik tudnak énekelni: — professio-juk, bár nem ezért jöttek; majd jönnek a dalárok, kik szintén tudnak énekelni: — dilettantismusból s ép csak is ezért jönnek.

A tanítók valóságos rajokban lepik el az utcákat. A hol csak megfordul az ember: mind'ütt összeakadunk emberekkel, kiknek mellét balfelől kis érc kokárda díszíti, nemzetiszínű koszoruban. Menj a kávéházba: csupa tanító; lépj vendéglőbe: mind tanító; indulj mulatóhelyre, mint p. o. Belezna, Komló stb.: csak tanító; térj be a muzeumba: valamennyi tanító; próbálj fűrődni: tiszta tanító; kocsi ki a ligetbe: pusztá tanító; nézz be ma este a most megnyitandó nemzeti színházi idény első előadására: kivétel nélkül tanító — és mentél volna ma, vagy menj holnap, akár holnapután az ország-házba: egymás hátán a tanító (itt gyüleseznek). Tehát

tartám otthon maradni, azon okból, mert gyanítam, hogy ismeretlenem valamely titkos módon ismét meglátogat s újabb összeget fog hozni.

Feltett szándékom vala meglesni titkos pártfogómat. Ez eltökélés nehezemre esett ugyan (a leselkedés és kémkedés mindig árulás) de helyemen ki tehetett volna mást? — És én nem is akartam egyebet, mint kezét szoritani vele, megmondani neki, hogy fáj a tudat: egy szerető szívtől elválni, de — hogy maradni nem lehet. — Szobámban volt egy kis alkoven, — oda vonultam.

A nyílás elé spanyol falat tettem, melynek nyílásain az egész szobát áttekinthetém.

Már 10 óra volt s én hogy elne aludtam, az előre elkészített grog-ból hajtogattam.

Egyszerre csak iszonyu, leküzdhetlen álom nehezült szemeimre, — erőlködtem ébren maradni, de lehetetlen volt elaludtam.

Másnap reggel a bársony mellényben ismét pénzt találtam, még pedig öt darab százast.

Kezdtém haragudni ismeretlenemre. Mit is akarhat valém?! — Mi joggal akar ő rajtam segíteni, — mi jognál fogva ad nekem pénzt? — — Első indulatomban valami álnökságot vélvén rejleni a dologban — felakartam esetemet a rendőrségnél jelenteni; — majd eldobtam ez eszmét. Hiszen ki e pénzt adja nekem, csak jóakaróm lehet, — — ki titokban ad, ellenkezője annak — ki titokban vesz. E gondolatommal arcomba érzém szökelleni a vért. Titokban veszem én is e pénzt — — nem, ez nem maradhat így tovább, bizonyosat kell tudnom, fél kell találnom az ismeretlent, és vissza adni a még meglevő összegeket. De hol keressem? — — kit gondoljak alatta? — — Hiszen jóakaróm oly kevesen voltak mindig, mint mily sokan ellenségeim!

A leselkedés egyszer nem sikerülvén — nem akartam ujjal ez utálatos módhoz nyulni. Tehát mit tegyek? —

Mindenek előtt igyekeztem rendbe szedni és tisztázni véleményemet e különös esetet illetőleg.

A meszerü jóakarót egyedül csak a legőszintébb szeretetből származhatott. Nos, ki lehet az ki engem úgy szeret? — — valóban nem ismerek oly egyént. Atyám szeretetére nem számíthaték, mert őt könnyelmű életmód miatt végkép elkezeríttem. — — Szegény jó atyám, — — oly sok bánatot is okoztam én neki! — — Oh én nem is érdemleném meg az ő szeretetét, hiszen tisztes ősz fejére én tevéklegtöbb fehér szálát, — hiszen én döntöttem sirba legszebb reményeit — enmagam jövőjét; én belőlem sohasem lesz az minek lenni kellene: jógazda, gondos családapa; az én életem már csak pislogó láng, mely teng napról-napra azt hazudva hogy él, pedig — régen meghalt.

Vagy talán ki úgy szeretne, az egyike rokonaim vagy barátainak? — — Nem. Rokonaim szeretnék örökségemet zsebre rakni, — engem hagynak elveszni. Barátaim? — — ezekről jobb ha hallgatók. — —

Vagy talán — — ah hát ennyire lealacsonyultnak hisznek engem, hogy — — szerelmemet pénzért hiszik megvehetni? — — Oh iszonyu, iszonyu büntetése ez vétkes könnyelműségemnek! Ah, ha vissza gondolok ifjabb koromra, midőn szívem nem volt még eltásvulva, midőn még hittem, midőn még édes álom borult szemeimre éjjelenként; ah, ha vissza gondolok a kedves, a szép, a soha soha vissza nem térő boldog napokra, oh mint fáj ez a megfásult szív és az a rideg lélek. Oh emberek, emberek ti szörnyek vagytok, kik az istenarcot ocsmány emberarcá változtatjátok! — —

Mivé lettem, mívé lettem! — —

Fejemet kezemre hajtva sokáig ültem asztalomnál elmerengve.

Végre jó gondolatom jött. Levelet írni az ismeretlen pénz küldőnek. Rögtön hozzá fogtam s ezt írtam:

Uram vagy asszonyom!

Én, igaz: rossz ember vagyok, — kevés jó van még bennem. Én, mindenki úgy látja, könnyelműen veszek mindent; arcom egyforma mindig — sohasem szomorú. De belsem fáj kivált ha izgatják.

Az végtelen öröm reám nézve — ha valaki szeret, mert akkor eszembe jut a mult, midőn még oly sokan szerettek — igazán s oly sokat szerettem én is. De az végtelen fájdalomra van, ha valaki jellemtelennék tart.

Ép azért írom e levelet önhöz Uram (Asszonyom), hogy tudtára adjam, hogy jellemem tiszta, és hogy azt bebecskolni soha sem fogom. Ezzel az egyet tudom csak meghálálni jó atyám nagy szeretetét! ez egyetlen fény oldalam róla minden árnyat elfog vonni. Ó így csak sirni fog ha halálatom fogja hallani, — mig ellenkezőleg talán megöriüle.

Oh Uram (Asszonyom) ne kívánja, hogy egy galamb fehér haju és tiszta lelkü atya megtévelyodjék ön miatt!

Adja tudtomra, ha szándéka nem volt tiszta, — pénzéből én csak a legelső összeget költöttem el, azaz száz forintot, miután magaménak littem, — a többi megvan. Vigye el ön úgy miként hozta, nekem nincs már semmire szükségem.

Adolf.

U. I. Célja könnyebb elérésére nem fogok ma éjjel haza jönni; ha írni szándékozik — teheti egész nyugodtan.

(Folytatása következik)

tanító a végtelenig. És azért szívesen üdvözljük őket Pesten!

Tegnap este előértekezletük volt. Tisztviselőiket is akkor választották. Elnök Zichy Antal lett. Megválasztása másfél órai ordításba, lármába és veszekvésbe került. No hisz' elképzelhetni, ha e 3000 kántor-torok neki ereszi hangját — bizonyára hullott az országház faláról a malter. Ma már esendesebben s higgadtan viseltek magukat, — bizony tanulhatnak tőlük a honatyák.

A honatyáknak jó dolguk van. Ki fürdön, ki otthon családjá körében, mezői munkásai között, ki meg a megszokott pesti port éldelve tölti idejét. Most egyedül a ministerium viseli a terhet, mely súlyos, nehéz válságos napjainkban.

Bizony gyorsajtóval dolgozik most a történelem, míg máskor egy-egy év tölt meg egy lapot a „nagy könyvben“, ma minden nap több lapot vesz igénybe.

Ránk nézve — mégis úgy látszik a viszonyok új alakulásából — nem várnak „vészes napok“, Magyarország okosan viselte magát, — az tagadhatatlan. Érdeme a kormányának, az országgyűlésnek — főképp tán az ellenzéknek. Egyensúlyozó erősen e téren is az ellenzéleményt. Már hiába: én csak szeretem ezt a mi ellenzékünket, a miért oly buzgó, oly lelkiismeretes, oly áldozatkész hazaszeretettől a haza ügyeinek elintézésében, minden érdek, minden speculáció nélkül. Legföljebb szereti kissé a díszségeket. Csepp hiúság van benne. Hanem hisz ez emberi hiba, s tán inkább — erény. Szeretem ellenzékünket, mert derék tagjai vannak. Pedig nem vagyok baloldali. De mégis közelebb vagyok hozzájuk, mint a jobboldalhoz. Alattok állok. Így! no már most kipolitizáltam magam. Teljes elégtétel!

Igen elkoptatott frázis azzal végezni a levelet, hogy elfogyott a papír, fogadom ha most ezzel végzem még se kopik el egészen, s fogja használni más is. Végtelenig lehet ezt koptatni, mint a levegőt, mely pedig oly kellemetlen néha — itt Pesten.

Körösparti Norbert.

Ujdonságok.

— **Ő felsége a magyar király** születésnapját e hó 18-án városunkban fényes isteni tisztelettel ünneplék meg, melyre a megyei és városi tisztviselők közül sokan jelentek meg. A helybeli honvédség is részt vett az ünnepélyben s egy része a templom előtt felállítva, az ünnepélyt emelő jól sikerült sorlovéseket tett.

— **Özvegy gr. Wenckheim Józsefné** urhölgy kezdeményezése folytán, városunkban nőegylet van kezeltetőben, mely a szegényeknek vallás- és karkülönbség nélküli segélyezését, oktatását és munkával ellátását tűzi ki feladatuk. Az aláírási ívek már keringnek; volt alkalmunk egy ilyenbe betekinteni s örömmel jelezhetjük, hogy azon már számos aláírások voltak láthatók. A mily őszinte örömmel vesszünk tudomást a nőegylet létesítése tervéről, ép úgy meg vagyunk győződve, hogy Gyula város lelkes hölgyei, más városok példájára, vetélkedve fognak egy oly intézmény megalapítására sorakozni, mely a legszembetűnőbb cél: szegény embertársaink sorsán enyhítést igyekszik körében megvalósítani.

— **Az alsó Fehér-Körös** szabályozási társulat e hó 16-án ismét gyűlést tartott, mely alkalommal a társulati szerződés aláírásán kívül, a még hiányzó tisztviselők megválasztása is megéjtett. Alelnök Baranovits Gergely gyulai járási főszolgabíró, jegyző Tóth Lajos Dobozról, pénztárnok Ferenczy Alajos lett. A mérnöki állomás 1000 ft évi fizetéssel rendszeresítettén, az elnök megbízott, hogy arra megelőző tudakozódás után egy szakavatott egyént alkalmazzon.

— **Borzasztó eset** történt közelebb Gyomán. Egy mézeskalácsos-mester neje ágyastól elégett; a férj későn vette észre a bajt s már csak annyi ideje maradt, hogy magát s bölcsőben fekvő gyermekét megmenthesse.

— **Bodoki Lajos** Körös-Berettyó szab. főmérnököt érzékeny vesztés érte e hó 18-án: négy éves kedves kis fia Gyula meghalt. Az általános részvét nyújtson némi vigaszt a mélyen megsomorodott szülőknél.

— **A tornaegylet** közelebbi nyári mulatsága, mely e hó 28-ára tervezetett — mint halljuk — szept. 8-ra halasztatott el.

— **Szarvasról írják:** Szarvason a műkedvelők, az ott időző Bogdy Alajos urnak — a kolozsvári nemzeti színház első rendű énekesének közreműködése mellett a „szarvasi főgymnásium javára“ szini előadásokat rendeznek.

Mint már e lap hasábjain érintve volt — a szarvasi főgymnásiumnál nélkülözhetetlen, önerejéből azonban meg nem tehető javítások szüksége állott be. S e vidéken az általános műveltség terjesztésére fenálló ezen tanintézetnek gyámolítása s ez által azon állapotba helyeztetése, hogy rendeltetésének minden tekintetben megfelelhessen, e vidéknek lévén feladata: csak helyeseltető a műkedvelőknek azon e vidéket illetőleg mindenestire

követésre méltó eljárása, mely szerint a jelzett körülményt felfogva az ez időszert annyi jótékony cél közül a legközelebbit választá.

Az elmúlt vasárnap „Parlagi Jancsit“ adták elő. Szarvas közönsége az öt közel érdeklő cél iránti tekintetből nagy számmal jelent meg s élvezett azon. Az előadás kerekded, a játék általában véve eléggé szabatos — jó volt; az énekek pedig kitűnően sikerültek, mi aztán úgy „Rózi“ mint „Parlagi Jancsi“ személyesítője: Molitorisz Malvin k. a. és Bogdy Alajos ur énekeinek zajos éljenzésekben nyilvánult tetszéseli fogadtatását s többszöri ismételtetését vonta maga után. S kiemelve ugyancsak Bogdy Alajos urnak mint rendezőnek dícséretet érdemlő buzgalmát, az előadás ily sikerességét a nevezettek kivül Sarkadi Ilka, Dobosfy Leontin, Lukesch Flóra és Ilka és Korpos Emelka k. a. s Molitorisz Ede, Rohoska Soma, Sipos Sándor és Soma, Boros Kálmán, Kis Lajos és Csernyeszi Gyula urak mozdították elő.

A műkedvelők legközelebb még a „Pörüljárt finác komizáriust“ és a „Csikóst“ hozandják színre s az utóbbi színű előadása után kis táncmulatságot rendezend-nek.

A tiszta jövedelem még most nem csak az utolsó darab előadása után lesz alaposan kiszámítható.

Vegyes hírek.

— **Küküllőmegye** főispánja gr. Bély Ferenc egészségügyi szempontból állásától fölmentetett, mely alkalommal a másodosztályu vaskorona-rendet nyerte; helyébe Szilvássy Sándor lett kinevezve.

— **Uj szabadkőmives-páholy** alakult Aradon skót ritus szerint „testvériség“ cím alatt. September elején kezd meg működését.

— **A Gutling-féle revolver-ágyúval** Bécsben a múlt napokba tetek kísérletet. Gutling tetemesen megjavítá a Minligny-rendszert s ágyúja sokkal gyakorlatiabbnak látszik, mint a minő a francia mitrailleuse. Az ágyúnak tíz csőve van, s 50 perc alatt 400 lövés tehető vele. Hordereje 3000 lépés. A közös hadügyministerium az előnyök daczára a Minligny választá, a török kormány 200 db. Gutlingot rendelt meg.

— **Antonelli bibornok** Rómából szerencsét kívánt Poroszországnak fegyverei győzelméhez.

— **A „Szegedi Híradó“,** írja: Hétfőn este fél 10 óra tájon a vár északi oldalához közel levő házak lakóit s az utcán arra felé járó-kelőket a várból jött vészlovések és kiabálások zaja zavará meg nyugalmukban. Az egyik börtönből több rab szokási kísérletet tett. Dacára annak, hogy az éber őr elég korán észrevév a jó szándékot, mégis sikerült háromnak a kitört rostélyu ablakon át a bástyára menekülni, ahonnan a Tisza felé leugráltak. A vészlovésre gyorsan összefutott katonaság azonban sarkukban volt s kettőt a bástya alatt egy árokban, a harmadikat pedig állítólag a régi vámházépület egy szinjében csípték meg. Üldözés közben a katonák néhány külső csavargóra is akadtak s egy füst alatt ezeket is bevitték. A foglyok állítólag a csizmáikról leszedtet patkókkal ásták ki az ablak vasrostélyait. A menekülni szándékozik ketteje — így beszél — a 49-ki honvédtisztek gyilkosai lettek volna, a harmadik vállait pedig csak vagy 30 rablás és rablógyilkosság vádjá terheli.

— **Mikó gróf** volt közlekedési miniszter s Kolosvár városának képviselője, az országgyűlési ülészak befejezte után a kolozsvár-várad vasúttal haza térvén, ünnepélyes fogadtatásban részesült a kolozsvári indóházban. — Kolozsvár városának képviselőtestülete a polgármester vezetése alatt, a város előkelő közönsége és a polgárság egy része sietett a köztisztvisletben álló gróf elé, úgy hogy ezen fogadtatás valóságos ünnepélylyé változott, a hol természetesen szónoklatok sem hiányoztak.

— **A kereskedelmi ministerium** tagjai Gorove miniszternek egy disz-albumot nyújtottak át, mely igen fényes kiállításal készített Poszner pesti könyvkötőnél. — A címlapon következő felirat olvasható: „Szeretve tisztelt főnökünknek, Gorove Istvánnak, emlékül a földművelési, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. ministerium tisztviselői 1870. júniusban.“

— **Képviselőválasztás.** A késmárki kertületben Vécsy eperjesi jogtanár választott meg országos képviselővé.

— **Lipótmezei** elmebetegek háza egy új vendéggel szaporodott, ki maga sem tudja, mint került e józan emberekre igen otthoniatlan háza. Az illető ur, vidéki tanár és a „legszebb szemek“ hivatalos, címbalmosa“ javában mulatott pár nap előtt Kecskeméten, midőn egyszerre kocsiá ültetik s a Lipótmezőig meg sem állnak vele. Mint mondják egy pár oly elragadó költői frázist kockáztatott a mulató-asztalnál, hogy egy prozai orvos a „legbolondabb“ bizonyítványt állította ki róla. A Pesten is ismert koszorus barátai már tettek lépéseket,

hogy a véletlenül kényelmetlen helyre jutott „kedélyes pajtás“-t körükbe visszakerítsék.

— **Budán** egy vendéglőben egy idegen ur egy 50 ft bankjeggyel akarta estelijét kifizetni, azonban a fizető-pinczér kis idő múlva azon kijelentéssel jött vissza, hogy a bankjegy hamis, egyszersmind a városi rendőrbiztost is magával hozván Az ur, midőn ezt hallotta nagyon zavarba jött s azt állította, hogy a bankjegyet leánya az utcán találta. A városi kapitányságnál tüzetes vizsgálat alá vették a bankjegyet, küldt, hogy az egész bankjegy nem egyéb egy latin meghívónál. A betűk helyett, melyek az értékét megmagyarázzák egy meghívó van, melylyel a „találót szívesen várják a Fácán“-hoz. Ugy látszik, az egész bankjegy nem más, mint egy igen ügyes emlernek ügyetlen tréfája.

— **Szőrnyű gyilkosságot** követett el közelebb Biharon két juhászbotjár. A mezőcsész ellen, mivel ez többször a tilosból behajtotta juhaikat — boszút forrtaltak. Az alkalom megjött. Egy napon a falu kocsmájából kikísérték a csőzt a mezőre s ott nagy kampós botjaikkal addig verték agyba-főbe, míg — a juhások vallo-mása szerint — torkában a vér megszorjant. Még azután távolabb a hullától földre kucorogva lesték, ha vajon mocsan-e? Mielőtt ott hagyták volna, egyik közülök néhány ütést mért még az összezuzott holtestre. Munkájukat elvégezve, a „Köcsmő“ patakhoz mentek, hogy véres botjaikat a vízben megmossák; ott azonban épen jökor elfogták őket s jelenleg a megye börtönében vannak bezárva.

— **Gyáva honvéd.** Nagyváradon e napokban egy 24 éves mesterlegényt temettek el. Besorozott honvéd volt s most parancsot kapott a berukkolásra, mitől annyira megijedt, hogy egy golyóval elrukkoltatta magát oda, honnan többé senkisémm rukkoltatja a szerencsétlen kishitit.

— **Történt, hogy egy váradai ügyvéd,** bizonyos mesterember tömegesen künn levő munkaköveteléseinek behajtásával, illetőleg, az adósk levél általi felszólításával volt megbízva. Többek között egy „nagyságos uris szerepelt a hátrányban állók között. Ugy mint a többi 300 adósnak, ennek is egyszerűen úgy írta az ügyvéd hogy „tekintetes“ N. N. urnak sat. A „nagyságos“ alterálva teljes címének kinemitéle miatt (melyet hogy mi alapon arrogál magának — senki sem tudja), de felbőszülve az által is, hogy merik őt, a nagyságost, fizetés-re felszólítani, mikor ő akkor fizet mikor neki tetszik, fogja magát és levelet ír az ügyvédnek, mely többek közt ezt is tartalmazá: „Az én „uri házamban a mesterembereket csak új évkor fizetik; minthogy a megbízó és megbízott egy személynek tekintendő, fogadja ügyvéd ur kliense helyett tőlem ezt a tanítást ha eddig nem tudta és máskor ily uri háznak mint az, enyim ne alkalmatlankodjék ügyvédi felszólításokkal! Az ügyvéd nem volt rest és a fenhéjázó levél irójának felelt, többek közt ezt is: „Tökéletesen osztom nagyságod nézetét; a megbízó és megbízott csakugyan egy — minélfogva nem lett volna szükséges, hogy ön maga fárassza magát a pénzzel irodámba, hanem elküldhette volna a kocsisával; tessék elhinni nekem is mindegy jett volna; én is ez esetben a megbízottat a megbízóval egy személynek tartottam volna!“, Erre a „nagyságos“ nem felelt semmit! („Nagyvárad“)

— **Apáca.** Egy németül igen szépen beszélő gráci nő szolgálatot jött keresni Kanizsára, s a közel vidéken kapott is. Minden harmadnap azonban a nehézség jött reá, s ekkor öntudatlan állapotában gyönyörűen énekel egész operákat és mise-részeket. Ily állapotában azt is kival-lotta, hogy egyik kolostorból szökött meg. Jelenleg a kórházban van.

Gazdászat, ipar, kereskedelem.

A mezőgazdasági munka-erőről.)

Haviár Danitól.

Az ember élete fenntartását egyedül a munka által érheti el. A természet működik önmagától, terem, növeszt s egyaránt munkái emberi tekintetből jóra, rossz-ra. Az ember van hivatva irányt adni a természet működéseinek, nevelni annak erejét, hol szükség van reá — és korlátozni káros bőségét, ha nem áldásosan nyújtja — más mérvben előnyünkre szolgáló — jótéteményeit.

A természet egyetlen, mely örökké működik; fáradatlanul emészt és tenyészt, ront vagy javít, s e szakadatlan munkásság vezetésére az emberi elme, az emberi kéz van megbízva, mely öntudatosan választhatja az irányt, a módot és mérvet, hogy anyagilag biztosítsa magát s szellemének is találjon foglalatosságot.

*) A békésmegyei gazd. eylet által hirdetett pályázatról időhiány miatt elmaradt pályamunka. — Szerk.

A munka az ember kötelessége, — mert léte alapja. — de joga is, mert nélküle nem élhet. Legszemléltetőbb ez állítás helyessége a mezőgazdasági életben, hol az ember az anyagi térre lépve főképp anyagi javak gyűjtését tűzi célul.

A mezőgazdasági munka-erők legnevezetesebbike az emberi kéz, mely annyit izzad, feketére barnul, megkérgeedik a neki jutott igazgató szerep vitelében, akár ha csak egyszerű eszközt forgat, melynek saját ereje adja meg a hasznos munkát, akár midőn kiválóan vezetőül tűnik föl más erők segítségével működő gépek szabályozásánál. —

Hazánk gazda-közönsége utóbbi időkben mélyen érezte a munkás kéz fontosságát, midőn annak hiánya vagy hallatlan drágasága a kétségbeeséshez közel állapotba sodorta a földműveléssel foglalkozókat. Ez okból itt célom a munkás-kéz tapasztalt hiányát, s illetőleg a napszám-drágaságot, mint a gazdaság végromlásával fenyegető baját fejtegetni, s kimutatni a forrásokat, honnan e calamitás eredt, valamint az eszközöket, melyek használata e vegyes források apadását és kiszáradását eredményezné. —

A magyar alföld népessége igen aránytalan a lakott földek kiterjedéséhez, termő erejéhez mérten. Oly ritka délibábos síkságunkon a nép, hogy ily egyenetlen elosztás tekintetéből, főképp ha minél szebb területet veszünk föl, s a községek számát sem feledjük ki, az alföld Magyarországon az első helyet foglalja el. Például összehasonlítom néhány megye népességét.

Győrben 1 □ mértföldre esik	3560 lélek.
Baranyában „ „ „	3090 „
Vasban „ „ „	3024 „
mig Csanádban „ „ „	2500 „
Békésben „ „ „	2076 „
Csongrádban „ „ „	1700 „

a régi adatok szerint; Békésben a nemrég megejtett népszámlálás szerint 3500 lélek jut egy négyszög mértföldre.

Ez adatok bizonyosságot tesznek arról, hogy népességi viszonyaink az alföldön nem a legjobbak; de ha az egész országot tesszük hasonlatba a többi európai államokkal, azon sajnos tapasztalásra jutunk, hogy e tekintetből csak a 9-ik helyet foglaljuk el.

Pedig ellenkezéleg: sűrűbb népességre lenne szükségünk, különösen, miután az utolsó két évtizedben a földművelés borzasztó arányokban foglalta el az addig heverő földet, s így a munka-erő is hason arányban lett szükségessé. S eltekintve attól, hogy gabna-termelésünk fokozódott, a víz-szabályozás igen sok területet szolgáltatott át az ekének, meg a többszörösen emelkedett kiadások rákényszerítettek a belterjesebb munkálásra, mi egyúttal hatott arra, hogy kétszer-háromszor nagyobb erő alkalmaztassék a földművelésnél.

Magyarországot általában véve egy főre 6 hold föld művelése esik, s ez korántsem oly viszás arány, mint ha összevesszük Békés-, Csongrád- és Csanád-megyét, hol — bár a szántásnál a népességnek csak felét tudjuk be munkásokul — egy-egy munkásra körülbelül 12 hold jut. Más országokban meg egy hold megmunkálásával, belterjes művelés mellett, gyakran több ember foglalkozik, s legalább is hallatlan az ily aránytalanság nép és terület szempontjából.

Ily csekély erő mellett lehetetlen, hogy az alföld csak közönséges művelés mellett is képes legyen középszerű terméskor, idegen munkások nélkül eleget tenni a mezzei munka követelésének.

S ez állapot természetesen következménye, hogy a munkás-kéz napról-napra jobban kerestetik, mi pedig egyik fő előzménye a napszám drágulásának. A munkás különben is könnyen megtudja ítélni: mikor van reá nagyobb szükség, s ahhoz arányítja követelését; de nálunk a napszám-drágaságra nagy befolyással van azon körülmény is, hogy a munkások igen sok helyen nagyobb csoportokban dolgoznak együtt, mint az a nagy birtokokon történik, s hol az érintkezés gyakorisága, s a különböző természeti egyének egymásra hatása gyakran abban nyilatkozik, hogy elégedetlenkednek, nagyobb díjazást kívánnak, s ez által emelik a bért nemcsak azon a vidéken, de miután az ily ügy könnyen terjed — az ország más részeiben is.

Nagy baj a mi mezőgazdaságunknál az is — és erősen bosszulja meg magát, — hogy a munka nagyrészt egy időre esik, minek oka, hogy nem gazdálkodunk okos módon, nem osztjuk be művelés alatt levő földünket célszerűen, a váltó-gazdaság szabályai szerint. Mert például, ha földemet $\frac{1}{2}$ részben gabonával vettem be, s csak $\frac{1}{4}$ részt hagytam takarmányra vagy kapás növény termesztésére, a legtöbb munka egy időben, aratáskor fog teljesíteni, s hogy helyesen betakaríthassam az áldást, földem mennyiségéhez képest csak megfeszített erő és kiadások árán érhetem el céloimat, — míg ha csak $\frac{1}{2}$ -e részben vettem volna gabonát, a többi termény betakarítása más időre esvén, azt könnyebben s erő kihasználással, pénz megtakarítással tehettem vala. —

Különben az 1868-ik évben jelentkezett napszám-drágaság okai olyanok is, melyek rendkívüli állapot eredményeül róvhatók föl. S ezek közé tartozik, hogy a tavasz korábban köszöntött be meleg sugarával a szokott időnél, s az építkezési vállalatok, — melyek főleg a fővárosban indítottak nagyobb mérvben, — a munkásokat tömegesen Pestre vonják, s a közeli gazdák távolabbról kénytelenítették munkásokat szerezni, s ez így gyűrődött a központtól az ország minden határszéle felé; — a vidéken pedig igen sok birtokos, ki különben saját erejével végezte azelőtt mezzei munkáját, — az előbbi év jó termése által jobb helyzetbe jövé, — napszámot fogadott, bár a munkás díjazása rendszerint magasabb volt; könnyen tehetette, miután munka-szükséglete legfeljebb néhány napra terjedt; a számtalan vasuti és csatornázási terv kivitele is igen sok embert foglalkodtatott, s a munkások e jó helyzete nöttön-nött az érlelés és takarítás idejében annyival is inkább, mert a termés bősége iránt mindenki a legnagyobb reményekkel viseltetett, s az előnyös aratás fejében a gazdák meggondolatlanul verték föl egymás ellenében a napszám árát, nem tekintvén a következményeket, melyek a legszilárdabb alapon nyugvó gazdaságot is erősen megrendítették. Ezekhez sorozható még az addig csak helyi-közel tapasztalt szerződés-szegés a munkások részéről, mely szabálytalan eljárás némely vidéken, dacára a törvényhatóságok erélyes fellépésének, általánossá vált, e rendetlenkedés, mint metely vonult végig az alföldön, s csak fokozva a követeléseket, melyekkel az inséges évekből annyi méltánytalanságot szenvedett nép, erre

való visszaemlékezése folytán is a túlesigázott díjazásra nézve tett.

Ezen ideiglenes s rendkívüli okok hatottak a munkás rendkívüli emelkedésére. Azonban meg kell gondolnunk, hogy nem egy e bajok közül igen könnyen ismétlődhetik, s azért nem kell mulasztani a legkisebb alkalmat is, mely elhárítására szolgál a haza testén ráfeneként rágódó munka-erőhiány és munka-drágaság jelentkezésének. Mert oly betegség fészkelhetné be magát más különben nemzetgazdaságunkba, mely emésztésével csak akkor hagyyna fel, midőn nem talál többé anyagot romboló hatalma, midőn kiszivattyúzta mezőgazdaságunk erejét, s felforgatá a társadalmi rendet, a viszonyt munkás és munka-adó között, s óriási mérvben csonkítaná a nemzet erejét vagyónát és becsületét. — (Folytatjuk.)

— **Az adóbehajtás** a magyar pénzügyminiszter egy rendelete szerint szigorúbban fogantatandó ezentúl, miután az országnak könnyen szüksége lehet nagyobb pénzüsszegekre. A pénzügy igazgatóságok utasítottak, hogy a nagyobb adósszegeket azonnal a központi állampénztárba juttassák.

— **Biharmegye egy kincsbányája.** Mint a „nagyváradi lap“ írja, a révi és ronkolyosi agyagtölg a legkiválóbbak közé tartozik és porcellánégetésre annyira alkalmas, hogy most is, dacára a közlekedési nehézségeknek nagy mennyiségben szállítatik Csehország hutaiba. A lakosság most is nagy mérvben foglalkozik agyagedény égetéssel és az évi gyártmány értéke mintegy fél millió forintba becsülhető. A biharmegyei feketeerdői huta is ezen agyaggal dolgoznak és a vasut megnyitása után ott egy kis vállalkozási kedv nagy gyártelepeket létesíthetne.

Hetivásári tudósítás.

Gyula aug. 19. Ismét csak gyenge piacról szólhatok, az esős idő miatt szegény volt, kivált a gabonavásár.

A buza ára nem változott; sem az árpáé. Kukurica egyetlen szekeren volt, mi nyomban elkelt 6 frtjával, szorult hízalók egy helybeli kereskedőtől 60—70 köblöt vettek jó minőségűt ugyancsak 6 frtért loco magazin. Zab néhány szekeren volt, a jobbacská, száraz 3.60 kron, a vonult 3 frton volt vehető.

Dinnye kevesebb mint a múlt héten, de mégis sok, a ragyaverte sárgadinnye százát 2—3 frton adták, jobbára sertéseknek és tehéneknek vették. A szépe a görög-dinnye százának 4—5, kivételkép 6 frt volt.

Zöldség sok és szép, az ugorka hallatlanul olcsó, egy garason 20, kivételkép még 30-at is adtak. Az ecetbe való egyenkint válogatott szép ugorka száza 20 kr, a csekélyebbé csak 10 kr.

A sertésvásár nagyon nagy volt, ezer darabnál több volt kiállítva, kelendőség középszerű, az árak emelkedőben. A lóvásár középszerű, csak kissé formásabb paraszt lovat is 80—100 frtra tartogatták.

A marhavásárra 20 db fejős és 3 meddő tehén volt, kelendőség igen csekély, az árak mérsékeltek.

Fa kevés, magosabb áron rögtön mind elkelt.

Szén múlt heti áron lassan kelt.

Hal kevés, a legszépé nagyja 40—50 kr, a hitvány aprós 16—20 kr fontja. Sz. L.

HIRDETÉSEK.

Mindentéle
valódi amerikai varrógépek
alóirotnál gyári áron, 5 évi jótállás,
díjmentes oktatás és részletfizetés mel-
lett kaphatók úgy szintén azoknak ki-
javítását is elvállalja.
(60) 13—7 **Kálmán Zsigmond,**
Gyula n.

NAGY FERENCZ
könyvkereskedő Gyulán,
(főut. Alecsér- (Paulovics)-féle házban).

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe következő legújabb könyveket:

Degré, a kék vér. 1.50.
Garibaldi, a szerzetes uralma, 2 kötet. 4.—
Roher, a mezőpar, nemzetgazd. elmélete. 2.—
Külföldi regénycsarnok, 1-ső füzet: a haszongyek tolvajtársulata 20 kr. Irta Ponson du Terrail.
Nibelungok, fordította Szász Károly. 2.—
Tegner Frithiof, monda, ford. Györi V. 1.—
Thackeray vig elbeszélései, 2 kötet. 2.50.
Sue Jenő, a bolygó zsidó, 1, 2 füzet (ez ideig 8 füzet jelent meg) ára füzetenkint 50 kr.
Gaborian, Lecog ur, 1-ső rész: a vizsgálat, 2 kötet. 2.40.

Freiwirth-féle előiratok utasítással, ahoz való legjobb fajta aczélpennák.
Olajnyomatú képek részletfizetésre.

Papír és írószerek.
1870-ik évi magyar jutalom 100 frtos kölcsönök az augusztus 16-ki húzásra részletfizetésre.

Kölcsönkönyvtár.

(70) **Hirdetmény.** 3—1
Gyula városában egy, 350 legényre kívántató laktanya, 9 tiszt lak és irodahelyiség, valamint 50 lóra való istállóból álló épület építtetése elhatároztatván; az e szerint készitendő rajztervezetnek folyó 1870-ik év november hó 1-ső napjáig Gyula város tanácsához leendő beadására ezennel akként nyitattik pályázat, hogy a két legjobb s eltogadhatóbb tervet beadó közül az első 200 frt. a második pedig 100 fttal fog jutalmaztatni.

A pályázni kívánók akár írásos akár személyes megkereséseik folytán az építendő épület megállapított tervvázlata Gyula város tanácsa által egész terjedelmében közöltetni fog.

Kelt Gyulán 1870 július hó 24-én tartott városi képviselői közgyűlésből.

Kiadta: **Popovits Jusztin,**
városi jegyző.